

اعتراض ها علیه ممنوعیت حجاب در جمهوری آذربایجان

خبرگزاری آران/سرویس آذربایجان

نویسنده: مسعود احمدی مراد

روزنامه کیهان

این نخستین بار نیست که اعمال محدودیت، بر مقولات دینی به طور عام، و برخوردهای جزمی و حذفی با حجاب به طور خاص، در جمهوری آذربایجان مسئله ساز می شود...

شاید مشهورترین موردی که طی چند سال اخیر در این خصوص می توان به آن اشاره کرد، ممنوعیتی يك هفته ای بود که در سال 2007 مانع از حضور دانش آموزان محجبه بر سر کلاس های درس در یکی از مدارس شهر سومقائیت این کشور گردید که البته در آن زمان این مسئله با دخالت اقشار و لایحه اجتماعی حل و مرتفع شد. پس از آن جریان هر از چند گاهی برخی مدارس و مؤسسات آموزشی ظاهراً به طور خودانگیخته اقدام به اعمال این محدودیت می کردند که حتی چندین بار این قضیه ضمن مواجهه با اعتراضات مدنی، با دخالت «میصیر مردان اف» وزیر آموزش جمهوری آذربایجان فیصلیه می یافت. البته بعید است که بتوان اقداماتی از این دست را خصوصاً با توجه به فضای حاکم بر این کشور خودخواسته و خودانگیخته دانست. این احتمال قریب به ذهن تر است که چنین طرح هایی با خواست و به ابتکار عناصر حکومتی و با هدف سنجیدن آستانه واکنش مردم و جامعه صورت گرفته باشد. البته همانطور که در ابتدا نیز اشاره شد، سابقه برخورد حکومتی با مقولات دینی به حجاب محدود نمی شود و مسائلی نظیر ممانعت از نگه داری سمبل های دینی (تصاویر، مهر، تسبیح و...) در ادارات دولتی، تخریب مساجد، منع پخش اذان از گلدسته ها و... چندی است که علاوه بر قشر دیندار و ملتزم به رعایت شریعت در جمهوری آذربایجان، اذهان ناظران خارجی را نیز به خود مشغول داشته و هر بار نیز با واکنش هایی گوناگون و غالباً غیرسازمان یافته در این کشور روبرو شده است. طبیعتاً انتظار بروز چنین واکنش هایی از جامعه ای که هنوز هم با فرا رسیدن سالروز مناسبت های دینی و مذهبی به نحوی از انحاء دستخوش تغییراتی بارز هر چند به صورت ظاهری (البته با نگاهی کمیته نگر و بدبینانه) می شود، انتظار بی جایی نیست و به همین خاطر است که دولت این کشور سعی می کند تا به روش هایی مبتنی بر آزمون و خطا هم آستانه تحمل مردم را سنجیده و هم با تکرار مداوم اقدامات تحریک آمیز و در نتیجه عادی سازی و فیح شکنی این مسئله، آستانه مذکور را پایین و پایین تر بیاورد.

با این وجود آنطور که سیر و روند وقایع در خصوص اتفاقات اخیر نشان می دهد، به نظر می رسد که حاکمیت جمهوری آذربایجان، این بار گام را یک مرحله فراتر نهاده و با استنادی خلق الساعه به قانون لزوم پوشیدن لباس های متحدالشکل (یونیفورم) توسط دانش آموزان در مدارس، مبارزه با حجاب را همانند تجربه های موفقیت آمیزی از دست آنچه که پیش از این در ارتباط با ممنوعیت محجبه بودن بانوان در عکس های مدارک شناسایی دولتی پشت سر گذاشته بود، وارد فاز رسمی و حکومتی نمود.

البته بایستی اذعان داشت که میان عملکرد دولت جمهوری آذربایجان در این خصوص و عقب نشینی دولت «علی اف» درخصوص تخریب مسجد فاطمه الزهرا(س) تناقضی به چشم می خورد که بر توضیح آن دو فرض مترتب است: فرض نخست آن است که مسلمانان جمهوری آذربایجان در ارتباط با احتمال تخریب مسجد عکس العمل شدیدتری از خود نشان داده و به همین خاطر در پیش بردن خواسته خود موفق ظاهر شده بودند. قبول این فرض متضمن قبول این معنا است که واکنش مسلمانان در ارتباط با مسئله حجاب کم رنگ تر و حضورشان کم رونق تر بوده که در نتیجه دولت «علی اف» روی تصمیم خود مصرانه ایستاده است. اما این فرض، هم به حکم منطق و هم به حکم اخبار و تصاویر منتشره در ارتباط با راهپیمایی های صورت گرفته در اعتراض به جریانات اخیر، مردود نشان می دهد.

تاکتیک دو بار حمله، یک بار عقب نشینی براساس فرضیه دوم، دولت «علی اف» برای فتح سنگرهای اعتقادی مردم، سیاست دو گام به جلو یک گام به پس را در پیش گرفته است. اقداماتی نظیر ممنوعیت الصاق عکس های زنان به صورت محجبه به مدارک شناسایی و ممنوعیت به همراه داشتن نمادهای دینی در ادارات دولتی برای کارمندان مصداق بارز گام های رو به جلو، و کوتاه آمدن در مورد مسئله تخریب مسجد، نمونه عینی یک گام به پس حاکمیت جمهوری آذربایجان است. طبیعتاً برآیند حرکت های صورت گرفته در این روند، حرکتی رو به جلو است و دقیقاً همین مسئله است که ایجاد نگرانی می کند.

شیعیان معتقد جمهوری آذربایجان و لزوم اتخاذ یک راهبرد مؤثر با توجه به اخبار و گزارش های رسیده طبیعتاً نمی توان منکر این مسئله شد که قاطبه قشر مؤمن جامعه جمهوری آذربایجان از انجام وظیفه شرعی خود در قبال اوضاع جاری اهمال و کوتاهی نکرده اند. در فضایی که حتی برنامه های خبری بسیاری از رسانه های جمهوری آذربایجان عملاً در این باره سکوت اختیار کرده اند، پوشش خبری هر چند اندک برخی از دیگر رسانه های عمدتاً کوچک تر و با گرایش های اسلامی بیشتر نیز کافی بود که تصویر جامعی از واکنش دردمندان زنان و مردان معتقد به حدود شرعی الهی در این جمهوری به دست داده شود.

گزارش ها حاکی از آن است که از زمان اظهار تا اوایل هفته گذشته بیش از 25 تجمع مجموعاً در 15 شهر جمهوری آذربایجان برگزار شده است که از آن میان می توان به تجمعات صورت گرفته در باکو (10 سپتامبر) و نارداران (18 سپتامبر) اشاره کرد. اما توجه به این مسئله لازم است که تا زمانی که مقامات دولت «علی اف» به خود جرأت می دهند که با عوام فریبی و با استفاده از دانش اندک جامعه درخصوص مسائل دینی (که ناشی از اهتمام حاکمیت به نسج نگرقتن فرهنگ آموزش احکام و حقایق دین به صورت سراسری است)، دلایلی سخیف و بدون پشتوانه منطقی را در توجیه این قانون جدید به افکار عمومی عرضه نمایند، چنین تجمعات و اعتراضاتی نمی تواند آنطورها که باید اثرگذار واقع شود. اظهارات جسورانه و توهین آمیز «میصیر مردان اف» وزیر آموزش جمهوری آذربایجان که در ذیل به نمونه ای از آن ها اشاره شده است، بیش از هرچیز نشان از آماده بودن بستر رسانه ای و اجتماعی جمهوری آذربایجان برای پخش ادعاهایی چنین بلاهت بار و ردیالانه دارد: میصیر مردان اف، روز پنجشنبه 9 دسامبر (18 آذر): همه ما به الله اعتقاد داریم و من هیچ مسئله ای شخصی و غیرطبیعی ای درخصوص منع حجاب نمی بینم. داشتن حجاب در مدارس متوسطه امری غیر عادی است. رفتن یک دختر 16 ساله به کلاس درس آنهم درحالی که حجاب به سردارد، واقعاً به چه معنی است؟ هر کسی می تواند بیرون از محوطه مدرسه هرطور که می خواهد لباس بپوشد. اما کلاس و مدرسه قوانین خود را دارند. رعایت قوانین مدرسه و منع داشتن حجاب در آن هیچ مغایرتی با اسلام و مسلمانی ندارد. ما همه به الله اعتقاد داریم و روی میزهای مان قرآن.

میصیر مردان اف، سه شنبه 14 دسامبر (23 آذر): وضع قانون منع حجاب، به خواست من نبوده است. داشتن حجاب مدرسه با بندهای 10 و 14 قانون آموزش جمهوری آذربایجان مغایرت دارد. ما باید با شتاب زیاد به سمت آینده روشن حرکت کنیم و در این راه باید از حکومت های پیشرفته الگو بگیریم. پوشش سر زنان، حاصل و به جای مانده از گذشته ای تاریک است. اگر به تاریخ نگاه کنیم، می بینیم که هنگامی که غریبه ها به خانه های ما می آمدند، مادر بزرگ های ما روسری به سر می کردند. اعتراضات صورت گرفته در برابر وزارتخانه ها، اعمال تحریک آمیزی است که توسط اشخاصی هدایت و انجام می شود که به دنبال از بین بردن ثبات درکشور هستند. اخیراً یک دختر کلاس یازدهمی به ما زنگ زده بود و شکایت داشت که برخلاف میلش وی را وادار به پوشیدن روسری می کنند و اگر امتناع نماید، کتک می خورد.

همان طور که ملاحظه شد، با این اوضاع و شرایط که متولی امر آموزش یک کشور چنین بی مایه سخن می گوید (علیرغم چیزی که جایگاهش ایجاب می کند) و بسیاری از رسانه های آن سرزمین یا دولتی اند و یا مجیزگوی دولت و در غیر این صورت ارگان احزابی چون مساوات و جبهه خلق که از خلوص نیت شان نمی توان مطمئن بود، بر شیعیان مؤمن و آزاده جمهوری آذربایجان لازم است که منسجم تر و هدفمندتر حرکت کرده و از تکروری پرهیز نمایند.

طبیعتاً در این میان، وظیفه شرعی و عرفی هم کیشان ایرانی این مردم رنج دیده نیز ایجاب می کند که برادران و خواهران دینی خود را نسبت به حمایت های همه جانبه خود مطمئن و دلگرم نمایند.

شاید برگزاری تظاهرات اعتراض آمیز، به ویژه توسط هموطنان غیور آذری زبان ما در شهرهای شمالی و غربی کشور، کم ترین و نخستین کاری باشد که از هر مسلمان و شیعه غیرتمندی که درد دین دارد ساخته است.

بدیهی است که حمایت های مراجع و علمای عظام که همواره در طول تاریخ پرافتخار اسلام و تشیع در برابر زیاده خواهی های حاکمان جور و طاغوت پیشه ایستادگی کرده اند نیز در این میان راهگشا واقع خواهد شد؛ که اگر نبود کارشکنی ها و بی تفاوتی های حاکمان بی لیاقت در زمان جنگ های ایران و روس، خیزش مردم تحت رهبری علمای وقت هیچگاه اجازه نمی داد که کار قفقاز و اران به جایی رسد که یزیدیان زمان بخواهند معجز از سر زنان عقیقه ای بگیرند که حجابشان را از زهر(س) و زینب کبری به یادگار دارند.

آقای مردان اف و رؤسای وی نیز که مدعی «حرکت به سمت آینده روشن» و «الگو گرفتن از حکومت های پیشرفته» هستند باید به این سؤال پاسخ بدهند که به راستی کدام يك از حکومت های پیشرفته مد نظر شما این جفا با مردمان شان کرده اند که شما در حق شریف ترین انسان های سرزمین خویش روا داشته اید؟ آقای علی اف، آقای مردان اف و سایر آقایانی که این روزها مشغول اجرایی کردن منویات اشغالگران قدس در درون سرزمین تان هستید، نگاهی به امروز ترکیه بیاندازید و ببینید که چطور روزه روز پرچم های اسلام خواهی بیشتر و بیشتری در آن به اهتزاز درمی آیند. این حجتی است که تاریخ بر شما تمام می کند تا بدانید در انتها هیچ نمی ماند به جز الله و هر آنچه و هر آن کس که در پی احیاء و زنده نگاه داشتن این حقیقت سترگ است.

پایان پیام.